

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Віхляєва Михайла Юрійовича на дисертацію
Мех Юлії Володимирівни «Адміністративно-правовий механізм
державно-приватного партнерства в секторі безпеки України», подану
на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Розвиток державно-приватного партнерства в секторі безпеки України є надзвичайно важливим на сучасному етапі державного будівництва, що обумовлено кількома ключовими факторами. По-перше, в умовах тривалої агресії з боку Російської Федерації, Україна потребує значних ресурсів для забезпечення своєї національної безпеки. Традиційні джерела фінансування та забезпечення безпеки, такі як державний бюджет, є обмеженими, тому виникає необхідність залучення приватного сектору. Державно-приватне партнерство надає можливість ефективно використовувати фінансові, технологічні та людські ресурси приватних підприємств для посилення обороноздатності країни.

По-друге, розвиток державно-приватного партнерства у секторі безпеки сприяє впровадженню інновацій та сучасних технологій. Приватні компанії часто мають більшу гнучкість та можливості для розробки та впровадження новітніх рішень у сфері інформаційної безпеки, кібербезпеки, захисту критичної інфраструктури та інших напрямків. Взаємодія з приватними партнерами дозволяє державним органам швидше адаптуватися до змін у технологічному середовищі та підвищувати ефективність своєї діяльності.

По-третє, формування та розвиток державно-приватного партнерства в секторі безпеки сприяє зміцненню довіри між державою та бізнесом. Це має важливе значення для стабільного розвитку країни, оскільки взаємодія між публічними та приватними суб'єктами створює сприятливі умови для економічного зростання, залучення інвестицій та забезпечення соціальної

стабільності. При цьому, правове регулювання та адміністративні механізми державно-приватного партнерства мають бути чітко визначеними та прозорими, що сприятиме зниженню корупційних ризиків та підвищенню рівня відповідальності обох сторін.

Таким чином, дослідження розвитку державно-приватного партнерства в секторі безпеки України є актуальним не лише з точки зору забезпечення національної безпеки, але й з погляду економічного розвитку, впровадження інновацій та зміцнення соціальної стабільності. Комплексний підхід, сформований у роботі Мех Юлії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий механізм державно-приватного партнерства в секторі безпеки України» дозволить розробити ефективні моделі співпраці між державою та приватними підприємствами, що в свою чергу сприятиме зміцненню обороноздатності країни та її стійкості перед викликами сучасного світу.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації

Достовірність та теоретичні обґрунтованість наукових положень висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні забезпечена в першу чергу достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертанткою під час підготовки та написання дисертаційного дослідження, а також застосуванням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів дослідження для отримання пропозицій та висновків. Застосування діалектичного методу дозволило сформувати концепт державно-приватного партнерства як сукупності поглядів та ідей, що характеризуються безпековою сферою суспільних відносин. За допомогою методу ретроспективного аналізу була вироблена порівняно нова правова регламентація державно-приватного партнерства. Метод класифікації застосовано щодо формування принципів та функцій як основних засад адміністративно-правового регулювання

державно-приватного партнерства в секторі безпеки України. Формально-юридичний метод став основою дослідження нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства. Системний метод дозволив сформуванню змісту адміністративно-правового механізму державно-приватного партнерства в секторі безпеки України. Інструментально-правовий метод застосовано щодо виділення адміністративних інструментів реалізації державно-приватного партнерства. Метод моделювання використано для виділення ідеальних зв'язків, що супроводжують адаптацію взаємодії приватного сектору з публічними інституціями під час впорядкування суспільних відносин в секторі безпеки. Функціональний підхід дозволив розкрити особливості адміністративно-правового механізму державно-приватного партнерства в секторі безпеки України під час дії особливих правових режимів. Методи аналогії та порівняльно-правового аналізу дозволили розкрити міжнародний та зарубіжний досвід адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки. Логіко-юридичний метод використано при виділенні пріоритетних напрямів реформування адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України, та формуванні відповідної адміністративно-правової доктрини. Метод теоретико-правового прогнозування дав можливість сформуванню наукової концепції щодо формування оптимальної моделі адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України. Соціолого-правовий метод застосовано при проведенні авторського соціологічного опитування у сфері реалізації інструментів державно-приватного партнерства в Україні.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути корисними як для науковців, які працюють у сфері адміністративного права, так і для суб'єктів забезпечення національної безпеки, і громадян, які повинні вміти захищати свою державу.

Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного теоретичного та методологічного аналізу сучасних адміністративно-правових концепцій, принципів та механізмів, розробити оптимальну модель адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України, враховуючи міжнародний досвід та специфіку національного законодавства, для підвищення ефективності та забезпечення надійного функціонування безпекового сектора в умовах сучасних викликів та загроз.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих авторкою є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Структура дисертаційної роботи дозволила авторці повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністративно-правового механізму державно-приватного партнерства в секторі безпеки України, що поєднує теоретико-методологічні засади з практичними аспектами функціонування під час дії особливих правових режимів. У результаті проведення якого запропоновано низку нових висновків, положень та рекомендацій щодо формування оптимальної моделі адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України.

Авторкою розкрито концептуальний зміст державно-приватного партнерства в секторі безпеки України як законодавчо закріпленого механізму взаємодії між державними органами та приватними суб'єктами, що спрямований на спільне здійснення проектів у сфері безпеки, та регулюється нормами адміністративного права, використовує інструменти, виконує

функції, та характеризується добровільністю, рівноправністю, нормативно-інституційною формалізацією відносин, спрямованістю на публічний інтерес, консолідацією ресурсів та розподілом відповідальності між учасниками для забезпечення національної безпеки, громадського порядку та захисту прав громадян.

Дисертанткою сформовано адміністративно-правовий механізм державно-приватного партнерства в секторі безпеки України під час дії надзвичайного стану як систему правових, організаційних та адміністративних заходів, спрямованих на залучення приватного сектору до спільних дій з державними органами для ефективного реагування на загрози національній безпеці, що забезпечує координацію та синергію ресурсів та можливостей держави з приватним сектором для підтримання громадського порядку, нейтралізації загроз, відновлення інфраструктури та забезпечення стійкості в умовах надзвичайного стану.

Досить вдало удосконалено положення щодо ролі громадських формувань як складових адміністративно-правового механізму державно-приватного партнерства в секторі безпеки України, що забезпечують прозорість, підзвітність, та ефективність реалізації безпекових проектів, та сприяють формуванню сприятливого середовища для співпраці між державою та приватним сектором, виражаючи відповідний правовий вплив у формах непрямого посередництва, функціях формування політики, громадського контролю, адвокації та захисті інтересів, функціях розвитку професійних кадрів та підвищення кваліфікації, інституційної підтримки.

Отримали подальшого розвитку практичні положення стосовно запровадження сучасних цифрових технологій та інструментів управління як об'єкту основних безпекових проектів державно-приватного партнерства, що має стати невід'ємною частиною процесу подальшого післявоєнного відновлення, з впровадженням механізму спрощеного прийняття рішень та скорочення строків підготовки безпекових проектів, що забезпечить їх

прозорість та ефективність, сприятиме залученню інвестицій та підвищенню довіри бізнесу та громадян до управлінського сектору.

Тобто роботі притаманна наукова новизна, порушено ряд неосвітлених вітчизняною адміністративною наукою проблем, вирішення яких дозволить ефективніше захищати національну безпеку України.

У висновках дисертації на основі комплексного теоретичного та методологічного аналізу сучасних адміністративно-правових концепцій, принципів та механізмів, розроблено оптимальну модель адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України, з врахуванням міжнародного досвіду та специфіки національного законодавства, для підвищення ефективності та забезпечення надійного функціонування безпекового сектора в умовах сучасних викликів та загроз.

Авторкою визначено, що адміністративно-правовий механізм державно-приватного партнерства в секторі безпеки держави – це сукупність взаємопов'язаних напрямів цілеспрямованого впливу уповноважених суб'єктів на суспільні відносини в секторі безпеки держави в частині визначення партнерських (рівноправних) взаємовідносин сторін для досягнення спільних цілей при конкретному державному інтересові шляхом застосування нормативно можливих способів та засобів, які створюють засади повноцінного втілення моделі державно-приватного партнерства в секторі безпеки. Звернено увагу на змінних характеристиках адміністративно-правового механізму, структуру якого формують такі елементи: 1) нормативно-правове (підзаконне) регулювання забезпечення державно-приватного партнерства в секторі безпеки держави; 2) інституційне забезпечення державно-приватного партнерства в секторі безпеки держави; 3) заходи та способи створення умов, реалізації та підтримки державно-приватного партнерства в секторі безпеки держави (адміністративні форми та методи); 4) принципи здійснення державно-приватного партнерства в секторі

безпеки держави; 5) адміністративні процедури, що супроводжують державно-приватне партнерство в секторі безпеки держави.

Досить вдало сформовано теоретичне розуміння адміністративних методів державно-приватного партнерства в секторі безпеки України як системи адміністративно-правових та внутрішньо-організаційних інструментів, спрямованих на пропорційне забезпечення владно-регулюючого впливу щодо взаємодії між державними органами та приватними суб'єктами з метою ефективного виконання завдань у сфері безпеки завдяки застосування проектів державно-приватного партнерства.

На підставі аналізу зарубіжних моделей адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки виявлено загальні тенденції державно-приватного партнерства щодо прозорості комунікації та фокусу на інноваціях та малому бізнесі, та окремі особливості в конкретних країнах щодо структури та механізмів взаємодії між державними та приватними суб'єктами (Латвія, Німеччина, Австрія), гнучкості правового регулювання (США), використання довгострокових контрактів для забезпечення стабільності та прогнозованості державно-приватного партнерства (Литва) тощо.

Крім того, авторкою виявлено, що оптимальна модель адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України має включати: 1) ідентифікацію викликів та можливостей державно-приватного партнерства в секторі безпеки України; 2) розробку стратегічних цілей, які повинна вирішувати нова модель адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України; 3) вдосконалення нормативно-правової бази адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України; 4) впровадження пілотних безпекових проектів в межах державно-приватного партнерства та їх адаптація в реальних умовах.

Таким чином, висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення державно-приватного партнерства в секторі безпеки України.

Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача

Перелік наукових праць, що опубліковані здобувачкою та аналіз їх змісту свідчить про те, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження достатньо повно викладені у вітчизняних наукових фахових виданнях, пройшли апробацію у науково-практичних конференціях і матеріалах круглого столу.

Дискусійні положення дисертаційної роботи

За результатами розгляду роботи, потрібно також звернути увагу дисертантки на наступні дискусійні положення в роботі:

1. В обґрунтуванні теми дослідження здобувачка не посилається на результати власного соціологічного опитування чи інших опитувань в аналізованій темі, що стало б значною перевагою роботи.

2. Досить суперечливим є положення авторки щодо необхідності в післявоєнний період утворення окремого центрального органу виконавчої влади, що забезпечує та реалізує державну політику в сфері національної безпеки – Міністерства з питань національної безпеки, адже ці функції виконують інші центральні органи виконавчої влади, а створення додаткового суб'єкту завжди супроводжується надмірним витрачанням фінансово-державних ресурсів.

3. У підрозділі 1.3 авторка поєднує принципи та функції як основні засади адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України. Однак, ці категорії не є суміжними,

відповідно, більш логічно було б поєднати функції з відповідними завданнями, а принципи відобразити в окремому підрозділі дисертації.

4. Розділ 3 «Особливості адміністративно-правового механізму державно-приватного партнерства в секторі безпеки України під час дії особливих правових режимів» присвячено особливостям реалізації адміністративного механізму в специфічних правових умовах, а саме в умовах надзвичайного та воєнного стану. Не заперечуючи актуальності цієї частини дисертації, слід виділити деякий недолік, а саме, авторкою не розкрито особливості при дії всіх правових режимів (наприклад, режим карантину, державної таємниці, податковий режим тощо).

5. У підрозділі 4.2 «Пріоритетні напрями реформування адміністративно-правового регулювання державно-приватного партнерства в секторі безпеки України» авторка здійснює розподіл процедур державно-приватного партнерства (процедура прийняття рішення про здійснення державно-приватного партнерства; процедура вирішення спорів; процедура контролю та моніторингу договорів державно-приватного партнерства). Однак, даний підрозділ роботи повинен висвітлювати напрямки вдосконалення, відповідно теоретичний аналіз адміністративних процедур є недоречним саме у цій частині роботи.

В тім зазначені зауваження та побажання мають переважно дискусійний характер, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальні висновки

Дисертаційна робота Мех Юлії Володимирівни на тему «Адміністративно-правовий механізм державно-приватного партнерства в секторі безпеки України» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувачки в науку.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації та підвищення ефективності державно-приватного партнерства в секторі безпеки України та для розвитку адміністративно-правової науки.

За змістом та оформленням дисертація Мех Юлії Володимирівни відповідає вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197. Зміст реферату ідентичний змісту дисертації та її основним положенням.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий механізм державно-приватного партнерства в секторі безпеки України» є комплексним, завершеним монографічним дослідженням, а його авторка – Мех Юлія Володимирівна – гідна присвоєння наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,

заступник директора

Видавничого дому «Гельветика»

Михайло ВІХЛЯЄВ